

15. Jan. 1843

FACTS

Date:

15. Jan. 1843

Page number:

Dagbog A, side 119-122

TRANSCRIPTION

Søndag 15 Jan.

Søndag, Mandag og Lørdag – det er eet, den ene Dag er som den anden. Jeg seer ingen Glæde, hvor jeg end vender Øiet hen. Den Lindring som Taarer giver er min bedste Fryd, min kjæreste Følelse; men ogsaa her føler jeg, at Barnet er borte, jeg kan længes efter at græde – men denne Fryd er en sød Gift, der vil opsluge den sidste Rest af Mod og Kraft der kunde være hos mig. Istedetfor at stride imod giver jeg efter for mit Mismod, saa lad mig da betænke det, at derved bliver kun Ondt værre. Hvortit har jeg ikke hørt prækes derom, nu faaer jeg see, [overstreget: til] om jeg kan reise mig selv og bære Stenen der knuger mit Hjerte. En sær Tanke i min Hjerne! – Bort! Børnegriller! jeg vil være lystig og male, imorgen begynder jeg, det er allerede mørkt nu, saa jeg maa vente!

senere. Til LMN's Forældre!¹

Alt fra første Gang jeg saae Deres Datter, Frøken Louise, har jeg havt hende inderlig kjær, og jeg tilskriver Dem nu for at bede Dem om Deres Samtykke til vor Forbindelse. Med intet Ord har jeg forraadt min Følelse for hende selv, hendes Forældres Minde maatte jeg først have. Skulde de have [overstreget: saameget] imod mit Ønskes Opnaaelse, da er det vel bedst at hun, den gode Pige Intet aner; men skulde hun selv tro at kunne blive lykkelig med mig, vil De da negte os deres Velsignelse. •120• Intet overtalende Ord tør jeg skrive, intet Ord, som kunde hæve mig i deres Øine. Kun saameget: jeg har stræbt at bekæmpe denne Følelse, men hvergang jeg har seet hende paa Vedbygaard eller her, er den blevet stærkere. Mit Væsen har deres Gjæstfrihed lært dem tilstrækkeligt at kjende og [om] min Stilling som Maler maa Andre dømme. Jeg tør love at gjøre Alt for at see den kjære Pige lykkelig, og at blive dem en kjærlig Søn. Det er med [overstreget: veloverlagt] roligt Overlæg, jeg skriver dem til og ikke drevet dertil af en vild Lidenskab, den jeg selv frygter og ikke vover – her blev jeg afbrudt ved Moders² Komme. Hun kom herop med sit Strikketøi for at tilbringe den halv Timestid her hos mig. Iblandt Andet sagde hun, at gamle Tante Gunnensen³ i Kallundborg havde yttret, at hun maatte snart vente at høre nok en af sine Sønner forlovet – Hvem da? spurgte jeg lidt beklemt. "Theodor,⁴ med Louise Neergaard!" Kunde jeg skrive den inderlige Latter, som disse Ord frembragte hos mig, der sad og gjorde Udkast til et Brev i denne Anledning til Asessor Neergaard. Jeg følte, hvor Blodet foer mig op i Kinderne og Vor Herre maa vide, hvor godt jeg har skjult min Forlegenhed. Ihvorvel jeg ikke troer dette endnu, saa stod min Opførsel, min Længsel, mine Ønsker dog som Daarskab i samme Øieblik for mig. Er jeg da en saadan Boldt for Lune og Tilfældighed? Mangen vilde maaskee sige: en Piges Kjærlighed skal ikke forstyrre mig – det kan jeg ikke. En Piges Kjærlighed, som jeg tænker mig den er ingen ringe Ting, og her er Talen om Længsel efter Opfyldelsen af den stærkeste, dybeste •121• Attraa i Menneskebrystet. Den samme

Verden, jeg for faa Aar siden saae som rig og skøn er uden Kjærlighed nu død, gl  detom, ligegyldig for mig. Af al Magt havde jeg Lyst at raabe Nei! Nei! Nei! Louise, elskelige Væsen! vi passe ikke for hinanden – lev vel, lev lykkelig med en Anden! glem mig! Du har maaskee aldrig offret mig nogen kjærlig Tanke, men dog kan jeg ikke saaledes rive Dit Billede ud af min Sjæl endnu. Om nogen Tid kan jeg maaskee, da skal jeg det! nei, nei! ikke Dit Billede af min Sjæl, ikke Dit Billede, saa daarligt det end er ud af denne Bog – men ønsket om at eie Dig, det skal ud, om jeg saa skal i Udsvævelser søge en Erstatning for, hvad jeg troede skulde først grundfæste det Gode i mig, og skabe mig Lykke på Jorden og, ja! jeg troede det, Louise! gjøre mig værdig til Himmelen Salighed. Saa høit skattede jeg Dit Hjerte, det dybe Væld, hvorfra fremgaaer Dine milde Ord og den hele Ynde, som har fængslet mig. – Nu skal det snart være forbi, snart skal jeg maaskee gjenvinde den dorske Lyst til at see på Græs og Træer og tro, det er at leve: at sidde ved et Staffelie og kludre for at eftergj  re det som [er] uefterligneligt; jeg skal i sløve Drømme bilde mig ind at ogsaa jeg yder min Skj  rv til det store Skønheds Tempel, hvorpå Menneskeheden bygger, – jeg skal maaskee høste Roes for Flid og Fremgang, blive et Menneske, som man holder af – •122• – men Louise Neergaard skal være for mig saa ligegyldig som det Snavs jeg træder på – de Aar, da hun var min kjæreste Tanke, skal jeg betragte som min Ungdoms Forvildelsers Tid – – – er det saaledes jeg skal blive elskværdig? er det saaledes jeg skal blive retskaffen? jeg troede det ikke; men det seer ud som om jeg bør bære mig saaledes ad. Louise! den 15 Januar skrev jeg til Din Fader i Tanken om end ikke i Gjærning for at bede om Din Haand – den 15 Januar rev jeg Dig ud af mit Hoved om end ikke af mit Hjerte, tys! det er jo der hun ikke maa bo! jeg mente at jeg samme Dag tilintetgjorde Dit Billed i min Sjæl, da det blev mig besynderlig klart at jeg var fattig, der var ikke 15 Daler i min Pult og ingen Udsigt til Penge – at jeg var en Ven af Grundtvigs Digte – at jeg endog hørte ham pr  ke i Vartov – at jeg kun var 24 Aar – at jeg var daarligt forsynet med Handsker og gik til dannede Folk med en Messingring på Fingeren! Og jeg har turdet tro trods alt dette at vinde Din Kjærlighed! men nu staaer jeg, saa meget er vist, som den største Daare for mig selv, dog, et Hjerte er der i Livet på mig, det presses sammen, maaske af Glæde – og giver sig saaledes tilkjende!

¹ Følgende er et (fingeret?) udkast til et brev til Louise Neergaards forældre, assessor Peter Sigvard Neergaard (1784-1858) og Caroline Frederikke Louise Neergaard, f. Busky (1789-1872).

² Cathrine (Trine) Lundbye, f. Bonnevie (1792-1863).

³ Elisabeth Maria Gundersen (f. ca. 1766), en søster til Lundbyes mormor, boede hos Lundbyes bedstef  ldre i Kalundborg.

⁴ Lundbyes yngste storebror, Theodor L. Lundbye (1816-1907).

Lørdag 15 Jan. 119.

Søndag, Mandag og Lovdag — det er eet, som ene
dag er som den anden. Jy seer ingen Glæde, naar Jy
end vender Øiet hen: Den Lindring som Taarer giver
er min bedste Trøst, min kjæreste Fælelse; men ogsaa
her føler Jy, at Barneet er kært, Jy kan længe efter et
græde — men denne Trøst er en sød Gift, der vil ødelægge
den sidste Rest af Mod og Kraft der kunde være hos
mig. I stedet for at stride imod giver Jy efter for mit Mis-
mod, saa lad mig da betænke det, at der end bliver
hvis Ondt værre. Blivende har Jy ikke hørt prædikes der
om, men faar Jy see, om Jy kan reise mig selv
og bare stenen der knager mit Hjerte. En sød Tanke
i min Hjærne! — Bort! Børne griller! Jy vil være
lystet og male, imorgen begynder Jy, det er
allerede mærkt mig, saa Jy maa værste —
til MN's Forældre!

Søren.

Alt for fjerde Gang Jy saa deres Datter, Taisken Kærise, har Jy
haat hendes underlige Ansigt, og Jy vil skrive dem nu for at bede
dem om deres Samtykke til en Forbindelse. Med indet Ord
har Jy fornaaet min Fælelse for hende selv, hendes Færdighed
vinder maatte Jy først have. Skulde de have sammenlagt
imod mit Forældres Opmaaned, de er det vel bedst at min,
Sengade Børn Bortet aner; men skulde min selv tro at kunne
blive lykkelig ved mig, vil der da megen af deres Ulykkelighed.

Det er aartalsende Ord, der jeg skriver, i det Ord, som kunde
have mig i dens Gave. Min samment: jeg har stillet
at bekæmpe dens Følelse, men Mængden jeg har set
hende fra Viden gaard eller her, og den blev stærkere.
Mit Hæsen har dens Gæstfrihed lært den tilstrække
ligt at kjende og min Stilling som Maler med Andes
Samme. Jeg har læst at gøre det for at se den kjende Pige
lykkelig, og at blive den en kjærlig Datter. Det er med det
sædvanligt naturligt Overlæg, jeg skriver den til og ikke den
Datter af en vilde Lidenhed, der jeg selv frygter og ikke venter
her blev jeg afbrudt ved Moders Komme. Min
kom her med det Skrik: for at tilbringe en halv Time med
her har mig. I blandt andet sagde hun, at gamle Tante Jemmet
i Kulleriborg havde yttret, at hun maatte snart vente at blive
med en af sine Sønner forlovet - hvem da? spurgte jeg
helt bekymret. Theodor, med hvide Neergaard! Kunde jeg skrive
den inderlige Letter, som disse. Ord frembragte her mig,
der sad og gjorde Mødest til at blive i denne Anledning til
Assessor Neergaard. Jeg følte, hvor Bladet var mig op.
Kjendelse og Vor Pløkke med vido, hvor godt jeg var skynlet
min Forlegenhed. I Mængden jeg ikke troer det endnu, saa
stad min Oppførelse, min Længsel, mine Pustler dog som
Daarskab i samme Færdighed for mig. Er jeg da en saa
saa Baldt for Lære og T. Høfdehed? Mængden vilde,
maaskee sige: en Piges Kjærlighed skal ikke forstås
mig - det kan jeg ikke. En Piges Kjærlighed, som jeg
tænker mig den er ingen ringe Ting, og her er Tale
om Længsel efter Opgjædsel af den stærkeste, dybeste

121
 Althaa i Menneskebrøstet. Den samme Vind, j, for faar
 Aas siden saad som sig og skjøn er inden Kjerlighed min død,
 gleden som, ligegyldig, for mig. Af al Magt havde j, høst
 et raaber Nei! Nei! Nei! Løsnis, elskelige Væsen! is pas-
 se ikke for hinanden - lev vel, lev lykkelig med en An-
 den! glem mig! Du har maaskee aldrig affødt mig me-
 gen kjerlig Taarke, men dog kan j, ikke saaledes rive
 Dit Billede ud af min Sjæl endnu. Om nogen Tid
 kan j, maaskee da skal j, det! nei, nei! ikke Dit Bil-
 lode af min Sjæl; ikke Dit Billede, saa smukt og
 end er ud af minns Bogen - men Ønsket om at se Dig,
 det skal ud, om j, saa skal i Udsvævelser søge en
 Enstet mig for, hvad j, træde skulde først græmeføste
 det Jod. i mig, og skabe mig Lykkelighed paa Jorden og, ja!
 j, træde det, Løsnis! giv mig vandr til himmelens
 Salighed. Læg hest skæddes j, Dit Hjerte, det dybe
 Væld, hvorfra fremgaar mine milde Død og den hele Ver-
 de, som har pængslet mig. - Nu skal det snart være
 forbi, snart skal j, maaskee gien vinde den danske Lyg-
 til at see paa Gæst og Træer og træ, det er at leve: at
 sidde ved et Skaffetøj og glæde sig over at efter givne det
 som et kjerligt liget i j, skal i sløve Drømme
 hilde mig ind at ogsaa j, giv mig min Mynde til det
 store Skjæbnhed's Tempel, hvorpaa Menneskehedens
 bygges, - j, skal maaskee høre Noes for Flid og
 Fremgang, blive et Menneske, som man holder af -

122 — min Løve. Nærgaard skal være for mig, saa
lige gyldig som det Løve af Træder paa — de Aar,
de hun var min kjæreste Tanke, skal jeg betragte
som min Ungdoms Forvildelsers Tid —
— er det saaledes jeg skal blive elskovardig?
er det saaledes jeg skal blive ret skæffen? jeg troede,
det ikke; men det gik ud som om jeg var borte mig
saaledes ad. Løve! den 15 januar skrev jeg
til Din Tante i Tanken om end ikke i Gjerning
for at hende om Din Pland — den 15 januar
rev jeg Dig ud af mit Blaved om end ikke af mit
Hjerte, ty! det er jo der hun ikke maad bo! jeg
meente at jeg samme Dag tilintetgjorde Dit Bil-
led i min Løve, da det blev mig besynderlig klart
at jeg var fattig, der var ikke 15 Daler i min Gælt og
ingen Udsejls til Penges — at jeg var en Ven af
Grundlovs Digt — at jeg endog havde ham proke
i Vortov — at jeg var kun 24 Aar — at jeg var
saarligt forsynet med Plandsker og gik til dan-
nede Folk med en Messingring paa Fingren!
Og jeg har tænkt tro Træls alt dette at vinde
Din Kjærlighed! men nu staaer jeg, saa meget
er vist, som den største Løve for mig selv, dog,
et Hjerte er der i Løve fra mig, det presses som
men, maaskee af Glæde — og gives sig saaledes til Kjende!